

2025 m. Audito Rūmų metinė ataskaita. Žodynėlis

Terminas	Paaiškinimas
(EIB) išorės skolinimo įgaliojimas	EIB suteiktas įgaliojimas šalyse partnerėse vykdyti finansavimo operacijas, kurioms taikoma ES biudžeto garantija
(išankstinio finansavimo) patvirtinimas (užskaita)	procesas, kurio metu Komisija patvirtina iš anksto finansuotas išlaidas ir nustato, kiek lėšų dar turi būti išmokėta naudos gavėjui
(programa) LIFE	finansinė priemonė, kuria remiamas ES aplinkos ir klimato politikos įgyvendinimas bendrai finansuojant projektus valstybėse narėse
„eGrants“	Komisijos internetinė platforma, skirta ES mokslinių tyrimų dotacijoms valdyti per visą jų gyvavimo ciklą
„Erasmus+“	ES programa, skirta švietimui, mokymui, jaunimui ir sportui Europoje remti, visų pirma suteikianti galimybę universitetų studentams studijuoti ir įgyti patirties užsienyje
„Erasmus+“ paskolų magistrantūros studijoms garantijų sistema	Europos investicijų fondo Europos Komisijos vardu įgyvendinama iniciatyva, pagal kurią teikiamos garantijos paskoloms, skirtoms magistrantūros studijoms užsienyje, kad studentams būtų lengviau gauti finansavimą
„ES – sveikatos labui“	2021–2027 m. ES sveikatos veiksmų planas
„Europos horizontas“	2021–2027 m. ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programa
„Horizontas 2020“	2014–2020 m. ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programa
„InvestEU“	mechanizmas, kuriuo privačiosios investicijos sutelkiamos į ES strategiškai svarbius projektus. 2021 m. jis pakeitė ESIF

Terminas	Paaiškinimas
„Kūrybiška Europa“	ES programa, pagal kurią remiami kultūros ir kūrybos sektoriai
„NextGenerationEU“ (NGEU)	finansavimo priemonių rinkinys, kuriuo siekiama padėti ES valstybėms narėms atsigauti nuo COVID-19 pandemijos ekonominio ir socialinio poveikio
„REPowerEU“	ES iniciatyva, kuria siekiama panaikinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, įvairinti energijos tiekimą ir paspartinti perėjimą prie švarios energijos
ABAC	elektroninė Komisijos sistema, skirta jos biudžeto ir apskaitos operacijoms valdyti
<i>acquis</i>	visas ES teisynas, įskaitant teisės aktus, teismų sprendimus ir kitus teisinius dokumentus
agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimas	veikla iš tam tikro neprivalomos praktikos rūšių rinkinio, kuria siekiama daugiau, nei reikalaujama pagal aplinkosaugos reikalavimus, ir kurią vykdydami ūkininkai turi teisę gauti išmokas iš ES biudžeto
antrinis pardavimas	akcininko akcijų pardavimas naujam investuotojui nekeičiant visos bendrovės nuosavybės
apimties ribojimas	audito ataskaitoje pateikiamas nurodymas, kokios sritys nebuvo įtrauktos į audito nuomonę, nes auditorius negalėjo dėl jų padaryti išvados
apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS)	rinkos mechanizmas, pagal kurį šiltnamio efektą sukeliančias dujas išmetančios organizacijos gali pirkti ir parduoti apyvartinius taršos leidimus
asignavimas	biudžete konkrečiam tikslui atidėta suma. ES biudžetą sudaro įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimai

Terminas	Paaiškinimas
asignuotosios pajamos	į ES biudžetą iš Finansinio reglamento 21 straipsnyje išvardytų šaltinių sumokėtos lėšos, kurios gali būti naudojamos tik apibrėžtam tikslui pasiekti
asmeninė apsaugos priemonė (AAP)	daiktas, pavyzdžiui, veido kaukė, pirštinės ir akių apsaugos priemonė, skirtas apsaugoti jį dėvintį asmenį nuo pavojaus sveikatai ar saugai
atestavimas	metodas, kai audito patikrinimas teikiamas remiantis finansine informacija, kitais duomenimis ar konkrečiais audituojamo subjekto parengtais tvirtinimais
atidėjiny	apskaitos terminas, kuriuo įvardijamas į balansą įrašyto tikėtino būsimo įsipareigojimo, kurio terminas arba suma yra neapibrėžti, geriausias įvertis
atidėjinių norma	patvirtinto finansinio įsipareigojimo procentinė dalis, kuri turi būti atspindėta kaip atidėjiny
atitikties auditas	auditas, kuriuo, renkant įrodymus, siekiama nustatyti, ar veikla vykdoma laikantis taikytinų taisyklių ir kitų teisės aktų bei sutarčių ar susitarimų sąlygų
atitikties patvirtinimas	procesas, kurio metu Komisija patikrina, ar valstybė narė tinkamai naudojo turimas lėšas ir rezultatyviai taikė savo valdymo ir kontrolės sistemas
atkarpos mokėjimas	pagal sutartį mokėtinų palūkanų už obligaciją ar kitą skolos priemonę mokėjimas

Terminas	Paaiškinimas
atlygis	sutartyse su pagal ramsčius įvertintomis organizacijomis nustatyta fiksuoto dydžio suma, apskaičiuota kaip tinkamų finansuoti tiesioginių išlaidų procentinė dalis ir skirta padengti išlaidoms, kurios, nors ir nėra tiesiogiai susijusios su ES finansuojama veikla, atsiranda ją vykdančioms ir yra būtinos jai įgyvendinti. Anksčiau vadinta netiesioginėmis išlaidomis
Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva (CRII)	priemonių rinkinys, kuris sudaro sąlygas lanksčiai naudoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšas reaguojant į COVID-19 protrūkį
atsietoji (pajamų) parama	ES išmokos ūkininkams, kurios nėra susietos su konkrečiu produkto gamyba
atsiskaitymas	valstybei narei priklausančio likučio išmokėjimas arba lėšų susigrąžinimas iš valstybės narės siekiant užbaigti ES programą
audito institucija (AI)	nepriklausomas nacionalinis subjektas, atsakingas už ES išlaidų programos sistemų ir operacijų auditą
audito seka	apskaitos arba administracinės sistemos įrašai apie duomenų judėjimą, pagal kuriuos galima atsekti atskiras operacijas
balansavimas	procesas, kurio metu valstybė narė derina susidariusio plastiko pakuočių atliekų kiekio įvertinius, gautus taikant du skirtingus metodus, kad apskaičiuotų savo įnašą į ES plastiko pakuočių atliekų kiekio pagrįstus nuosavus išteklius
bazinė pajamų parama tvarumui didinti (BISS)	metinė tiesioginė išmoka ūkininkams už deklaruotą reikalavimus atitinkantį su gamyba nesusijusios žemės hektarą. 2023 m. ji pakeitė bazinės išmokos sistemą

Terminas	Paaiškinimas
bazinės išmokos sistema (BIS)	ankstesnė ES žemės ūkio sistema, pagal kurią išmokos ūkininkams buvo mokamos remiantis reikalavimus atitinkančios žemės plotu. Ją pakeitė bazinė pajamų parama tvarumui didinti
bendra parama Europos regionų projektams (JASPERS)	Europos Komisijos, Europos investicijų banko ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko techninės pagalbos partnerystė, kurios pagrindu šalims naudos gavėjoms teikiamos nepriklausomos konsultacijos dėl projektų, kuriems bus svarstoma skirti ES bendrąjį finansavimą, rengimo
bendra programa	Europos kaimynystės priemonės programa, pagal kurią lėšos skiriamos kelioms tam tikras sąlygas atitinkančioms šalims, papildant jų pagrindinius finansinius asignavimus
bendra rizikos valdymo sistema	valstybių narių atliekamo mutinio tikrinimo sistema, grindžiama mutinės administracijų keitimusi rizikos informacija ir analize
bendra saugumo ir gynybos politika (BSGP)	ES užsienio politikos dalis, pagal kurią daugiausia dėmesio skiriama saugumo ir gynybos pajėgumams
bendra stebėsenos ir vertinimo sistema (BSVS)	bendros žemės ūkio politikos rezultatų vertinimo taisyklės ir procedūros
bendra žemės ūkio politika (BŽŪP)	viena bendra ES žemės ūkio srities politika, apimanti subsidijas ir įvairias kitas priemones, kuriomis siekiama užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą, deramą ES ūkininkų gyvenimo lygį, skatinti kaimo plėtrą ir saugoti aplinką
bendra žuvininkystės politika	ES žuvų ir žvejybos valdymo sistema, skirta tvariams žuvų ištekliams ir stabilioms žvejybos bendruomenės pajamoms užtikrinti

Terminas	Paaiškinimas
bendras atidėjinių fondas (BAF)	fondas, iš kurio padengiami galimi įsipareigojimai, atsirandantys dėl finansinių priemonių, biudžeto garantijų ir finansinės paramos
bendras leidžiamas sužvejoti kiekis	vykdant bendrą žuvininkystės politiką nustatomas didžiausias žuvų išteklių kiekis, kuris gali būti sužvejotas kiekvienais metais
bendras sąlygų režimas	sistema, pagal kurią valstybė narė, norėdama gauti ES finansavimą, privalo laikytis teisinės valstybės principo
Bendrasis bendrosios išimties reglamentas (BBIR)	ES reglamentas, kuriuo leidžiama taikyti tam tikrų rūšių valstybės pagalbos priemones, apie kurias nereikia pranešti Komisijai
Bendroji audito tarnyba (BAT)	Komisijos padalinys, atsakingas už projektų, finansuojamų pagal ES mokslinių tyrimų ir inovacijų bendrąsias programas, <i>ex post</i> auditą
bendroji įmonė (BI)	ES įstaiga, įsteigta kartu su viešaisiais ir (arba) privačiais partneriais projektui ar veiklai mokslinių tyrimų ir technologijų srityje vykdyti
bendros maržos priemonė	speciali ES priemonė, pagal kurią į biudžetą galima įtraukti nepanaudotus ankstesnių metų asignavimus arba, kraštutiniu atveju, einamųjų arba būsimų metų asignavimus
bendrosios nacionalinės pajamos (BNP)	standartinis šalies gerovės matas, grindžiamas pajamomis iš vidaus šaltinių ir užsienio
Bendrųjų nuostatų reglamentas (BNR)	reglamentas, kuriuo nustatomos visiems penkiems Europos struktūriniais ir investicijų fondams taikomos taisyklės
bitininkystė	bičių laikymo mokslas ir praktika

Terminas	Paaiškinimas
biudžeto garantija	įsipareigojimas ES biudžeto lėšomis kompensuoti nuostolius, patirtus naudos gavėjui neįvykdžius su paskola arba investicijomis į nuosavą kapitalą susijusių įsipareigojimų
biudžeto įvykdymo patvirtinimas	kasmet Europos Parlamento priimamas sprendimas, kuriuo Komisijai suteikiamas galutinis patvirtinimas dėl biudžeto įvykdymo
biudžeto valdymo institucija	Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba, kai jie vykdo įgaliojimus priimti sprendimus ES biudžeto klausimais
BNP aprašas	procedūrų, statistinių duomenų ir kitų elementų, naudojamų BNP apskaičiuoti, sąrašas
BNP išlyga	pranešimas apie poreikį pakeisti tam tikrą metodiką, kurią valstybė narė taiko rengdama savo BNP duomenis, aspektą
BNP pagrįsti nuosavi ištekliai	ES nuosavi ištekliai, kuriuos valstybės narės moka tiesiogiai pagal savo santykinę gerovę, įvertintą pagal bendrąsias nacionalines pajamas. Skiriasi priklausomai nuo sumos, kurios reikia biudžeto pajamų daliai subalansuoti
BNP tikrinimo ciklas	BNP apskaičiuoti naudojamų statistinių šaltinių ir metodų patikrinimas tam tikru laikotarpiu
BŽŪP strateginis planas	dokumentas, kurį ES valstybė narė parengė įgyvendindama bendrą žemės ūkio politiką po 2020 m. ir kuriame išdėstyta, kaip ji ketina pasiekti savo tikslus, susijusius su bendrais šios politikos tikslais
dar neįvykdyti įsipareigojimai	prisiimtų įsipareigojimų, pagal kuriuos mokėjimai dar nėra atlikti, suma
darnaus vystymosi tikslai	Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. nustatyti 17 tikslų , kuriais skatinami visų šalių veiksmai žmonijai ir planetai itin svarbiose srityse

Terminas	Paaiškinimas
darnus vystymasis	vystymasis atsižvelgiant į ilgalaikius reikalavimus, pavyzdžiui, rezultatų tvarumą, aplinkos ir gamtos išteklių išsaugojimą, socialinį bei ekonominį teisingumą
daugiametė finansinė programa (DFP)	paprastai septyneriems metams sudaromas ES išlaidų planas, kuriame nustatomi prioritetai (remiantis politikos tikslais) ir viršutinės ribos. Jame nustatoma struktūra, pagal kurią sudaromi metiniai ES biudžetai, apribojant kiekvienos išlaidų kategorijos išlaidas
daugiametis žolynas	žemės ūkio paskirties žemė, kurioje žolė ar kitokie žoliniai kultūriniai augalai žaliesiems pašarams auginami ilgiau nei penkerius metus iš eilės
<i>de minimis</i> valstybės pagalba	valstybės pagalbos suma, kurios neviršijus nereikia Komisijos patvirtinimo
decentralizuota agentūra	neribotam laikui kaip kompetencijos centras įsteigta nepriklausoma ES įstaiga, vykdanči užduotis, padedančias plėtoti ir įgyvendinti ES politiką
defliatorius	statistikos priemonė, kuri naudojama istorinėms kainoms koreguoti atsižvelgiant į vėlesnę infliaciją, kad būtų galima palyginti skirtingų laikotarpių kainas
deleguotasis reglamentas	teisiškai privalomas aktas, kuriuo Komisija naudojasi, siekdama papildyti arba iš dalies pakeisti neesmines ES teisės aktų dalis, pavyzdžiui, pateikti daugiau informacijos apie įgyvendinimo priemones
derybinė viešųjų pirkimų procedūra	viešųjų pirkimų procedūra, kurioje dalyvauja ribotas dalyvių skaičius ir kurios metu pirkėjas gali derėtis dėl sutarties sąlygų
derybų skyrius	viena iš svarbiausių <i>acquis</i> sričių stojimo derybose su šalimis kandidatėmis

Terminas	Paaiškinimas
didelės apimties projektas	ES finansuojamas transporto, aplinkos, energetikos ar panašaus sektoriaus projektas, kurio visa tinkamų finansuoti išlaidų suma viršija 50 milijonų eurų
didinamasis poveikis	situacija, kai tam tikras konkretaus indėlio, pavyzdžiui, ES investicijų ar garantijų, pokytis lemia didesnę išdirbio, pavyzdžiui, visų investicijų, pokytį
didžiausias pagalbos intensyvumas	visa paramos suma, kuri gali būti išmokėta finansuojamai sričiai, išreikšta tinkamų finansuoti išlaidų procentine dalimi. Ši paramos suma kiekvienos programos atveju skiriasi ir priklauso nuo įvairių veiksnių, pavyzdžiui, geografinės padėties
diversifikuota finansavimo strategija	ES finansavimo metodas, pagal kurį derinamos įvairios finansavimo priemonės ir būdai, užtikrinant aiškią komunikaciją su finansų rinkomis ir palaikant struktūrizuotus ryšius su bankais
dotacija	paprastai negrąžintina parama iš ES biudžeto, skirta naudos gavėjo faktiškai patirtoms išlaidoms, susijusioms su reikalavimus atitinkančiu projektu ar programa, padengti
duomenų bazė „Arachne“	Komisijos sukurta duomenų gavybos priemonė, skirta padėti vadovaujančiosioms institucijoms administruoti ir valdyti daugelį ES fondų
efektyvumas	geriausias naudotų išteklių, vykdytos veiklos ir pasiektų tikslų santykis
EIB grupė	Europos investicijų bankas ir Europos investicijų fondas
ekologinė sistema	tiesioginių išmokų sistema, įtraukta į pasiūlymus dėl bendros žemės ūkio politikos po 2020 m., siekiant finansuoti ūkininkus, įsipareigojusius taikyti klimatui ir aplinkai palankią žemės ūkio praktiką

Terminas	Paaiškinimas
Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP)	ES finansinės paramos mechanizmas, kuriuo siekiama švelninti COVID-19 pandemijos ekonominį ir socialinį poveikį ir skatinti ekonomikos atsigavimą, taip pat spręsti iššūkius, kylančius siekiant žalesnės ir labiau skaitmenizuotos ateities
ekonominės veiklos vykdytojas	asmuo arba subjektas, teikiantis produktą arba paslaugą už atlygį
ekonominis rezultatas	ES konsoliduotosiose ataskaitose pateikiamas metų rezultatas, rodantis pajamų ir išlaidų skirtumą
ekonomiškai naudingiausias pasiūlymas	viešųjų pirkimų srityje tai pasiūlymas, kuriuo siūlomas geriausias kainos ir kokybės santykis
ekonomiškumas	pakankamo dydžio ir kokybės išteklių suteikimas tinkamu laiku už geriausią kainą
ekspertinės imties sudarymas	kitaip nei statistinio imties sudarymo atveju, tai procedūra, pagal kurią auditorius savo nuožiūra audito testams atlikti atrenka vienetus iš populiacijos, kad būtų užtikrinta atitiktis iš anksto nustatytiems kriterijams
ES muitinės duomenų platforma	centralizuota muitinės IT sistemų visuma, pakeisianti šiuo metu valstybėse narėse veikiančias sistemas
ES muitinės institucija (ES muitinė)	siūloma decentralizuota agentūra, kurios pareigos apims į bendrąją rinką patenkančių prekių rizikos vertinimo koordinavimą ES lygmeniu
ES patikos fondas (ESPF)	ES administruojamas fondas, kuriame iš įvairių šaltinių sutelkiamos lėšos tarptautiniam reagavimui į ekstremaliąsias situacijas ar tebesitęsiančias krizes, paprastai besivystančiose šalyse, finansuoti

Terminas	Paaiškinimas
ES skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondas	ES patikos fondas stabilumui Sahelio regione (įskaitant Čado ežero baseiną), Somalio pusiasalyje ir Šiaurės Afrikoje remti ir prisidėti prie geresnio migracijos valdymo šalinant pagrindines jos priežastis
ES užimtumo ir socialinių inovacijų programa (EaSI)	ES programa, pagal kurią buvo remiami strategijos „Europa 2020“ užimtumo ir socialinės apsaugos bei įtraukties tikslai
ES 13	13 valstybių narių, kurios į Europos Sąjungą įstojo nuo 2004 m. (Bulgarija, Čekija, Estija, Kroatija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija)
etatų planas	didžiausias galimas ES institucijos ar įstaigos darbo vietų skaičius pagal pareigybių kategorijas ir darbo užmokesčio pakopas
EURI priemonė	speciali ES priemonė, kuri gali būti naudojama į biudžetą neįtrauktoms skolinimosi išlaidoms, susijusioms su Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemone (dažniau vadinama priemone „NextGenerationEU“), finansuoti
Europos bankininkystės institucija (EBI)	ES agentūra, kuriai pavesta rengti suderintas finansų įstaigoms skirtas taisykles, skatinti priežiūros praktikos konvergenciją, stebėti finansines inovacijas ir perėjimą prie tvaraus finansavimo ir konsultuoti šiais klausimais
Europos geostacionarinė navigacinė tinklo sistema (EGNOS)	palydovinio ryšio sistema, kuri stiprina palydovinės navigacijos ir padėties nustatymo sistemų signalus visoje Europoje ir užtikrina, kad jie būtų tinkami saugai itin svarbiose srityse, pavyzdžiui, aviacijoje
Europos gynybos fondas (EGF)	ES fondas, kurio lėšomis remiami gynybos projektai visoje ES

Terminas	Paaiškinimas
Europos gynybos pramonės plėtros programa (EGPPP)	ES iniciatyva konkurencingumui ir inovacijoms gynybos pramonės srityje remti
Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)	ES finansinės paramos priemonė, skirta tvariai tarpusavyje sujungtai infrastruktūrai energetikos, transporto ir informacinių ir ryšių technologijų sektoriuose kurti
Europos investicijų fondas (EIF)	specializuotas rizikos finansų visos Europos mažosioms ir vidutinėms įmonėms teikėjas, priklausantis EIB grupei
Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT)	už bendros užsienio ir saugumo politikos įgyvendinimą atsakinga ES diplomatinė tarnyba
Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas (EJRŽAF)	ES fondas, kurio lėšomis remiama ES bendra žuvininkystės ir jūrų politika ir tarptautinio vandenynų valdymo darbotvarkė
Europos klimato, infrastruktūros ir aplinkos vykdomoji įstaiga (CINEA)	vykdomoji įstaiga, valdanti įvairius ES klimato, infrastruktūros ir aplinkos projektus ir programas
Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga (ERCEA)	ES įstaiga, atsakinga už Europos mokslinių tyrimų tarybos, pagrindinės ES mokslinių tyrimų finansavimo organizacijos, veiklos administravimą
Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema	ES apskaitos sistema, skirta ekonomikai sistemingai ir išsamiai aprašyti
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (EPLSAF)	ES fondas, kurio lėšomis remiami valstybių narių veiksmai teikiant pagalbą maistu ir kitą materialinę pagalbą neturtingiausiems visuomenės nariams
Europos plėtros fondas (EPF)	į bendrąjį biudžetą neįtrauktas Komisijos valdomas ES fondas, iš kurio buvo teikiama parama vystymuisi Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybėms ir užjūrio šalims ir teritorijoms, kurios per valstybes nares yra asocijuotos su ES

Terminas	Paaiškinimas
Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas atleistiems darbuotojams (EGF)	fondas, įsteigtas remti atleistiems darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims, kurių veikla nutrūko dėl ilgalaikių pasaulio prekybos pobūdžio pokyčių
Europos regioninės plėtros fondas (ERPF)	ES fondas, kuriuo stiprinama ES ekonominė ir socialinė sanglauda finansuojant investicijas regioniniams skirtumams mažinti
Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA)	ES agentūra, atsakinga už visos ES didelės apimties vizų ir kelionių informacinių sistemų operacijų valdymą
Europos Sąjungos narkotikų agentūra (EUDA)	ES agentūra, teikianti ekspertines žinias apie įvairius neteisėtų narkotikų aspektus ES
Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA)	ES įstaiga, kuriai pavesta užtikrinti, kad valstybės narės teisingai taikytų ES prieglobsčio teisę
Europos Sąjungos solidarumo fondas	priemonė, kuria ES valstybėms narėms ir narystės siekiančioms šalims padedama reaguoti į gaivalines nelaimes ir ekstremaliąsias visuomenės sveikatos situacijas
Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (Europol)	ES įstaiga, remianti valstybių narių pastangas užkertant kelią terorizmui, kibernetiniams nusikaltimams ir kitoms organizuoto nusikalstamumo formoms ir vykdam su tuo susijusius tyrimus
Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra (CEPOL)	ES įstaiga, rengianti, įgyvendinanti ir koordinuojanti teisėsaugos pareigūnų mokymus
Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (<i>Frontex</i>)	ES agentūra, padedanti valstybėms narėms ir Šengeno asocijuotosioms šalims valdyti ES išorės sienas ir kovoti su tarpvalstybiniu nusikalstamumu
Europos socialinis fondas (ESF)	ES fondas, skirtas švietimo ir užimtumo galimybėms kurti ir žmonių, kuriems gresia skurdas, padėčiai gerinti. Jį pakeitė Europos socialinis fondas+

Terminas	Paaiškinimas
Europos socialinis fondas+ (ESF+)	ES fondas, skirtas užimtumo, socialinei, švietimo ir įgūdžių politikai bei šių sričių struktūrinėms reformoms remti. Anksčiau – Europos socialinis fondas
Europos solidarumo rezervas	speciali ES priemonė, kuria ES valstybėms narėms ir narystės siekiančioms šalims padedama reaguoti į dideles gaivalines nelaimes ir ekstremaliąsias visuomenės sveikatos situacijas
Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)	pagal Investicijų planą Europai EIB ir Komisijos sukurtas paramos mechanizmas privačiojo sektoriaus investicijoms į ES strategiškai svarbius projektus telkti
Europos strateginių technologijų platforma (STEP)	ES priemonė, skirta pramonės sektoriui remti ir investicijoms į ypatingos svarbos technologijas skatinti
Europos struktūriniai ir investicijų fondai (ESI fondai)	penki pagrindiniai ES fondai, kurių bendromis lėšomis buvo remiama ekonominė plėtra visoje ES 2014–2020 m. laikotarpiu: Europos regioninės plėtros fondas, Europos socialinis fondas, Sanglaudos fondas, Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas
Europos struktūrinių ir investicijų fondų koordinavimo komitetas	Komisijos komitetas, įgaliotas aptarti, kaip turėtų būti įgyvendinamos taisyklės, kuriomis reglamentuojami Europos struktūriniai ir investicijų fondai
Europos sveikatos ir skaitmeninės ekonomikos vykdomoji įstaiga (HADEA)	vykdomoji įstaiga, valdanti įvairius ES sveikatos ir skaitmeninio projektus ir programas
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	ES fondas, skirtas ES įnašui į kaimo plėtros programas finansuoti
Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	ES fondas, skirtas tiesioginėms išmokoms ūkininkams ir priemonėms, kuriomis reguliuojamos arba remiamos žemės ūkio rinkos, finansuoti

Terminas	Paaiškinimas
<i>ex post</i> vertinimas	nepriklausomas užbaigto projekto ar programos rezultatyvumo, efektyvumo, suderinamumo, aktualumo ir ES pridėtinės vertės vertinimas
faktinė atidėjinių norma	galimų įsipareigojimų, kurie turi būti padengti iš bendro atidėjinių fondo, dalis
faktinė palūkanų norma	paskolos arba finansinio produkto palūkanų norma, palyginimo tikslais perskaičiuota į metinę normą, kai palūkanos kaupiamos trumpesniais nei metų intervalais
fiksuotasis vieneto įkainis	iš anksto nustatyta kaina už tam tikrą veiklos, indėlių, išdirbių ar rezultatų kiekį
fiksuotoji suma	supaprastinto išlaidų apmokėjimo rūšis, kai atliekami visos sumos, o ne daliniai mokėjimai, pavyzdžiui, kompensuojant tinkamas finansuoti išlaidas, jei užbaigiama iš anksto nustatyta veikla ir (arba) gaunami išdirbiai
finansavimo planas	kas pusmetį priimamas Komisijos komunikatas, kuriame išdėstomos konkrečios ES skolinimosi per ateinančius šešis mėnesius detalės, įskaitant orientacines obligacijų emisijų apimtis ir jų išleidimo laiką
finansinė parama trečiosioms šalims	mechanizmas (dar vadinamas pakopiniu finansavimu), pagal kurį pirminiai programos „Horizontas 2020“ dotacijų gavėjai gali toliau skirstyti lėšas kitoms organizacijoms ir įmonėms
finansinė pataisa	priemonė, skirta biudžetui nuo netvarkingų ar dėl sukčiavimo atsiradusių išlaidų apsaugoti, nutraukiant lėšų teikimą ar jas susigrąžinant, kad būtų kompensuoti mokėjimai, kurie buvo klaidingai atlikti pagal ES remiamus projektus ar programas

Terminas	Paaiškinimas
finansinė priemonė (finansų inžinerijos priemonė)	finansinė parama iš ES biudžeto investicijų į nuosavą arba kvazinuosavą kapitalą, paskolų ar garantijų arba kitų rizikos pasidalijimo priemonių forma
Finansinis ir administracinis pagrindų susitarimas (FAFA)	susitarimas, kuriuo reglamentuojamas Komisijos ir JT bendradarbiavimas siekiant Tūkstantmečio vystymosi tikslų
Finansinis reglamentas	pagrindinis taisyklių, kuriomis reglamentuojamas ES biudžeto sudarymas, panaudojimas ir susiję procesai, pavyzdžiui, vidaus kontrolė, ataskaitų teikimas, auditas ir biudžeto įvykdymo patvirtinimas, rinkinys
finansinių ataskaitų sertifikatas (FAS)	dokumentas, kuriuo patvirtinamas naudos gavėjų mokėjimo prašymuose deklaruotų išlaidų tinkamumas finansuoti
finansų tarpininkas	subjektas, veikiantis kaip tarpininkas tarp finansinės priemonės fondo valdytojo ir galutinių gavėjų
GALILEO	ES pasaulinė palydovinė navigacijos sistema
galutinis gavėjas (gavėjas)	fizinis arba juridinis asmuo, galiausiai gaunantis naudos iš ES finansuojamos veiklos, kurią inicijavo arba vykdo ES naudos gavėjas
gamybinė investicija	investicija, kuri užtikrina išlaidų grąžą finansiškai arba prisidėdama prie didesnio našumo, užimtumo, konkurencingumo ar inovacijų
geoerdvinė paraiška (GSAA)	internetinė priemonė, skirta teikti paraiškoms dėl su plotu susietos paramos žemės ūkiui
geoerdvinių paraiškų sistema (GSA)	sistema, kurioje naudos gavėjai gali vizualiai nurodyti žemės plotus, už kuriuos prašo paramos. Prireikus ji gali būti integruota į paraiškų, teikiamų su gyvūnais susietai paramai gauti, sistemą

Terminas	Paaiškinimas
gera aplinkos būklė	jūrų ir vandenynų būklė, kuriai būdingas aukštas sveikatos, biologinės įvairovės, produktyvumo ir ilgalaikio tvarumo lygis
geresnis reglamentavimas	konceptija, kuria vadovaujamasi formuojant ES politiką ir rengiant teisės aktus, grindžiama principais, pagal kuriuos reglamentavimo tikslai turėtų būti pasiekti kuo mažesnėmis sąnaudomis, o pats reglamentavimas turėtų būti nustatomas skaidriai, remiantis įrodymais ir dalyvaujant piliečiams bei suinteresuotiesiems subjektams
geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartai (GAAB standartai)	reikalavimų (kuriuos valstybės narės nustatė nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu) dėl dirvožemio, vandens ir biologinės įvairovės apsaugos, kuriuos ūkininkai turi įvykdyti tam, kad gautų tam tikras išmokas pagal bendrą žemės ūkio politiką, rinkinys
Gini koeficientas	statistinės populiacijos nelygybės rodiklis, kuris, pavyzdžiui, rodo, kiek šalies turto ar pajamų pasiskirstymas skiriasi nuo visiškai vienodo pasiskirstymo
grynoji finansinė pataisa	finansinė pataisa, pagal kurią valstybė narė turi grąžinti netvarkingas išlaidas į ES biudžetą; ši suma yra galutinai atimama iš ES finansavimo asignavimo
horizontalioji išlyga	su kompleksiniu klausimu susijusi BNP išlyga, dėl kurios reikia atlikti valstybių narių priimtų sprendimų lyginamąją analizę
į jūrą išmetamas laimikis	į jūrą išmetamos nepageidaujamos žuvis
įgaliojimo susitarimas	Komisijos ir asmens ar subjekto sudarytas susitarimas dėl ES lėšų įgyvendinimo pagal netiesioginio valdymo principą
indėlis	finansinės, žmogiškosios, materialinės, administracinės ar reguliavimo priemonės, naudojamos projektui ar programai įgyvendinti

Terminas	Paaiškinimas
informacinis vizitas	Komisijos vizitas, per kurį vertinama, kaip apskaičiuotos valstybės narės bendrosios nacionalinės pajamos ir pagrindinių duomenų kokybė. Kartais Komisijos atstovus lydi kitų valstybių narių ekspertai
integravimas	sisteminis atsižvelgimas į konkrečius prioritetus (pavyzdžiui, lyčių lygybę, klimato apsaugą) visais politikos formavimo ir įgyvendinimo etapais
integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS)	ES mechanizmas, kurį valstybės narės naudoja pagal bendrą žemės ūkio politiką ūkininkams mokamoms išmokoms valdyti ir tikrinti
Integruoto sienų valdymo fondas (ISVF)	ES fondas, iš kurio teikiama parama sienų valdymo ir muitinio tikrinimo įrangai
integruotosios finansinės ir atskaitomybės ataskaitos (IFAR)	Komisijos parengtų ataskaitų dėl ES biudžeto rinkinys, kasmet teikiamas Parlamentui ir Tarybai vykdant biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą. Jį sudaro metinė valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita (MVVA), ES konsoliduotosios ataskaitos, ataskaita dėl tolesnių veiksmų, susijusių su biudžeto įvykdymo patvirtinimu, ir ilgalaikė ES biudžeto prognozė
intervencijos logika	pasiūlymo tikslų, planuojamo indėlio ir veiklos, taip pat numatomų rezultatų ir poveikio sąsajos
investicijos į nuosavą kapitalą	į įmonę investuoti pinigai mainais į nuosavybės ir pelno dalį
įsipareigojimas	biudžeto suma, skirta finansuoti konkrečiam išlaidų punktui, pavyzdžiui, sutarčiai ar dotacijos susitarimui. Įsipareigojimui turi būti numatytas atitinkamas įsipareigojimų asignavimas
įsipareigojimo panaikinimas	Komisijos vykdomas viso nepanaudoto įsipareigojimo ar jo dalies panaikinimas
įsipareigojimų asignavimas	konkrečioms išlaidų punktams ES biudžete numatytų sumų metinė viršutinė riba

Terminas	Paaiškinimas
įsisavinimas	ES finansavimo gavimas, valstybei narei įvykdžius mokėjimo sąlygas
išankstinio finansavimo mokėjimas	pinigų avansas nustatytai veiklai tam tikrą laikotarpį finansuoti
išdirbis	tai, kas buvo sukurta ar pasiekta įgyvendinus projektą, pavyzdžiui, surengti mokymo kursai ar nutiestas kelias
išimčių registras	dokumentas, kuriame registruojami nukrypimai nuo nustatytų kontrolės priemonių ir procedūrų, įskaitant priežastis ir poveikį
išlyga	trūkumas, kurį generalinis direktorius nurodo metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamame patikinimo pareiškime
išmokėjimo lygis	visų lėšų, išmokėtų galutiniams gavėjams pagal finansinę priemonę, procentinė dalis
išmokėjimo modelis	mokėjimų suma ir jų išmokėjimo laikas
išorės siena	siena, įskaitant oro uostus ir jūrų, ežerų ar upių uostus, tarp ES valstybės narės ir ES nepriklausančios šalies
išorės veiksmai	ES veikla, kuria siekiama teikti pagalbą ir plėtoti ryšius su ES nepriklausančiomis šalimis, be kita ko, sudarant daugiašalius susitarimus, taip pat su regioninėmis ar pasaulinėmis organizacijomis
ištūmimas	ekonominis poveikis, kai didėjant valdžios sektoriaus išlaidoms mažėja privačiojo sektoriaus investicijos
itin svarbi tarpinė reikšmė	Vengrijos arba Lenkijos atveju tai papildomi reikalavimai, susiję, pavyzdžiui, su korupcija, viešaisiais pirkimais arba teismų nepriklausomumu ir sprendimų priėmimu, kurie turi būti įvykdyti prieš šaliai gaunant EGADP finansavimą
įvertintas klaidų lygis	statistinis populiaciją veikiančio klaidų lygio įvertis, grindžiamas reprezentatyviosios operacijų imties testavimu

Terminas	Paaiškinimas
Jaunimo garantijų iniciatyva	ES politikos sistema, pagal kurią bedarbiais tapusiems arba iš formaliojo švietimo sistemos pasitraukusiems jaunuoliams per keturis mėnesius pasiūlomos darbo arba mokymo galimybės
Jaunimo užimtumo iniciatyva (JUI)	ES programa, kuria siekiama padėti nesimokančiam, nedirbančiam ir mokymuose nedalyvaujančiam jaunimui regionuose, kuriuose jaunimo nedarbo lygis yra aukštesnis kaip 25 %
jautrios funkcijos (jautrios pareigybės)	darbas ar pareigos, susiję su dideliu savarankiškumu ar vykdomaisiais įgaliojimais, kuriais galėtų būti piktnaudžiaujama siekiant asmeninės finansinės ar kitokios naudos
Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“ (KVTBP „Globali Europa“)	pagal 2021–2027 m. daugiamečią finansinę programą įgyvendinama ES programa, kuria sujungiamos kelios išorės veiksmų priemonės
kaimo plėtrai skirta intervencinė priemonė	paramos kaimo plėtrai priemonė, kurios tinkamumo finansuoti sąlygų visumą valstybė narė nustato savo BŽŪP strateginiame plane
kaimo plėtros programa (KPP)	Komisijos patvirtintų daugiamečių nacionalinių arba regioninių tikslų ir veiksmų, padedančių įgyvendinti ES kaimo plėtros politiką, visuma
kaupiamoji apskaita	apskaitos metodas, pagal kurį pajamos pripažįstamos tada, kai jos uždirbamos (o ne gaunamos), o išlaidos – tada, kai jos patiriamos (o ne apmokamos)
kiekybiškai įvertinama klaida	pagal Audito Rūmų naudojamą klasifikaciją pranešant apie operacijų testavimo rezultatus nurodoma klaida, kurios poveikis operacijos sumai gali būti išmatuotas
klaida	neteisingo skaičiavimo ar pažeidimo dėl teisinių ir sutartinių reikalavimų nesilaikymo rezultatas

Terminas	Paaiškinimas
klimato aspekto integravimas	su klimatu susijusio aspekto įtraukimas į visas politikos sritis, priemonės, programas ir fondus
Komisijos tarnybų darbinis dokumentas (SWD)	neprivalomas Komisijos dokumentas, parengtas diskusijoms institucijos viduje arba už jos ribų
kompleksinė parama	mechanizmas, pagal kurį išmokos ūkininkams priklauso nuo to, kaip jie laikosi su aplinka, maisto sauga, gyvūnų sveikata, gerove ir žemės valdymu susijusių reikalavimų
konsoliduotosios ataskaitos	vienas bendras dokumentas, kuriame apibendrintos visų ES institucijų, agentūrų ir įstaigų ataskaitos
kontrolės tarpinė reikšmė	konkretus reikalavimas, susijęs su valstybės narės audito ir kontrolės sistemomis, kurį būtina įvykdyti, kad ši valstybė galėtų gauti EGADP finansavimą
konvergencija	procesas, kurio metu valstybės narės, norinčios įsivesti eurą, siekia atitikti konkrečius ekonominius ir reguliavimo kriterijus
Kotonu susitarimas	ES, jos valstybių narių ir Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių sutartis, kuria skatinamas ekonominis, socialinis ir kultūrinis vystymasis, taika ir saugumas, taip pat stabili ir demokratinė politinė aplinka
Lankščios pagalbos teritorijoms (FAST-CARE) iniciatyva	išplėsta Sanglaudos veiksmų dėl pabėgėlių Europoje (CARE) iniciatyva, kuria sanglaudos politikos finansavimui suteikiama papildoma parama ir didesnis lankstumas
lankstumo priemonė	veiksmų, kurie negali būti finansuojami neviršijant biudžeto išlaidų viršutinių ribų, finansavimo šaltinis
leidimus suteikiantis pareigūnas	asmuo, atsakingas už ES įstaigos pajamų ir išlaidų įgyvendinimą

Terminas	Paaiškinimas
likutinis klaidų lygis (LKL) (likutinis rizikos lygis (LRL); bendras likutinis klaidų lygis (BLKL))	populiacijos dalis, kuri nėra laikoma tvarkinga, atsižvelgus į visų kontrolės procedūrų, susigrąžinimų ir pataisų poveikį
makrofinansinė pagalba (MFP)	finansinė pagalba, kurią ES teikia šalims partnerėms, patiriančioms mokėjimų balanso ar biudžeto sunkumų
manevringumo marža	skirtumas tarp nuosavų išteklių, reikalingų ES biudžetui finansuoti, ir nuosavų išteklių viršutinės ribos, t. y. didesnės sumos, iki kurios Komisija turi teisę prašyti valstybių narių skirti lėšų papildomiems įsipareigojimams, pavyzdžiui, susijusiems su ES skola, vykdyti
mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ)	įmonės ir organizacijos pagal jų dydį, nustatomą atsižvelgiant į įdarbintų darbuotojų skaičių ir tam tikrus finansinius kriterijus. Mažosiose įmonėse dirba mažiau kaip 50 darbuotojų, o apyvarta arba bendra balanso suma neviršija 10 milijonų eurų. Vidutinėse įmonėse dirba mažiau nei 250 darbuotojų, apyvarta neviršija 50 milijonų eurų, o bendra balanso suma – 43 milijonų eurų
metaduomenys	duomenys, apibrėžiantys ir apibūdinantys kitus duomenis
metinė įgyvendinimo ataskaita (MJA)	valstybės narės Komisijai teikiama ataskaita, kurioje nurodomi visų ES išlaidų programų finansiniai duomenys, rodikliai, tarpinės ir siektinos reikšmės
metinė kontrolės ataskaita (MKA)	audito institucijos parengtas dokumentas, teikiamas Komisijai kaip valstybės narės metinio patikinimo dokumentų rinkinio dalis
metinė valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita (MVVA)	Komisijos rengiama ES biudžeto valdymo ir pasiektų rezultatų ataskaita, kurioje apibendrinama jos generalinių direktoratų ir vykdomųjų įstaigų metinėse veiklos ataskaitose pateikta informacija

Terminas	Paaiškinimas
metinė veiklos ataskaita	ataskaita, kurią rengia kiekvienas Komisijos generalinis direktoratas, ES institucija ir įstaiga ir kurioje nurodoma, kaip jie vykdė veiklą siekdami savo tikslų ir kaip panaudojo savo finansinius ir žmogiškuosius išteklius
metinė veiklos rezultatų ataskaita	valstybės narės Komisijai teikiama BŽŪP strateginio plano įgyvendinimo ataskaita
metinis periodiškumas	biudžeto principas, pagal kurį biudžetas turi būti surinktas ir panaudotas per finansinius metus, kuriems jis sudarytas
metinis sprendimas dėl skolinimosi	oficialus Komisijos sprendimas, kuriuo vieno metų laikotarpiui nustatoma planuojamo ES skolinimosi finansų rinkose viršutinė riba
mobilumas mokymosi tikslais	studijos ar mokymasis kitoje šalyje
mokėjimo agentūra (MA)	valstybės narės paskirta įstaiga ES žemės ūkio išlaidoms administruoti
mokėjimo asignavimas	suma, skirta mokėjimui atlikti, kai bus įvykdytos atitinkamos sąlygos
mutinės patikra po prekių išleidimo (tikrinimas po prekių išleidimo)	patikrinimas, kurį atlieka muitinė po to, kai išleidžia prekes
Muitinio tikrinimo įrangos finansavimo priemonė	Integruoto sienų valdymo fondo dalis, kurios lėšomis remiamas muitiniams tikrinimams naudojamos įrangos pirkimas, priežiūra ir modernizavimas
muitų nepriemoka	visos ekonomikos mastu teoriškai turimo surinkti importo muto ir faktiškai surinktos sumos skirtumas
MVĮ iniciatyva	bendra Komisijos ir Europos investicijų fondo finansinė priemonė, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas mažosioms ir vidutinėms įmonėms gauti finansavimą
nacionalinis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas (NEGAD planas)	dokumentas, kuriame išdėstytos valstybės narės planuojamos reformos ir investicijos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę

Terminas	Paaiškinimas
nacionalinis koordinavimo centras (NKC)	įstaiga, koordinuojanti valstybių narių sienų stebėjimo institucijų veiklą ir padedanti joms keistis informacija tarpusavyje ir su <i>Frontex</i>
nacionalinis skatinamojo finansavimo bankas arba įstaiga	ekonominei plėtrai finansuoti vyriausybės įsteigta finansų įstaiga
naudos gavėjas	fizinis ar juridinis asmuo, kuris gauna dotaciją arba paskolą iš ES biudžeto projektui arba programai įgyvendinti
neapibrėžtasis įsipareigojimas	mokėjimo įsipareigojimas, kuris gali atsirasti priklausomai nuo būsimo įvykio rezultatų
neaptikimo rizika	rizika, kad atliekant audito testus nebus nustatyta klaidų arba trūkumų
NEET	nedirbantis, nesimokantis ar mokymuose nedalyvaujantis asmuo
negrąžintina parama	lėšos, kurių nereikia grąžinti
neišspręstas TNI klausimas	Komisijos pareikšta išlyga dėl TNI duomenų valstybės narės pajamų sąskaitose
nemobilizuojamas rezervas	Europos plėtros fondų lėšos, dėl kurių panaikinti finansiniai įsipareigojimai ir kurios gali būti iš naujo skirtos konkrečioms tikslams tik gavus vieningą Tarybos pritarimą; priešingu atveju jos grąžinamos valstybėms narėms
neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi išteklių	ES nuosavi išteklių, apskaičiuojami kiekvienoje valstybėje narėje susidariusių neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų tonai pritaikius vieneto vertę
netiesioginės išlaidos	išlaidos, pavyzdžiui, pridėtinės išlaidos arba kitos administracinės išlaidos, kurias patiria naudos gavėjas ir kurios nėra tiesiogiai susijusios su ES projektu ar veiksmu

Terminas	Paaiškinimas
netiesioginis valdymas	ES biudžeto vykdymo metodas, kai Komisija paveda vykdymo užduotis kitiems subjektams (pavyzdžiui, ES nepriklausančioms šalims ir tarptautinėms organizacijoms)
nuosavi ištekliai	ES biudžetui finansuoti naudojamos lėšos
operacija	ES sąskaitose užregistruotas veiksmas, pavyzdžiui, atliktas mokėjimas arba gautos pajamos
ortofotografinė nuotrauka	aerofotografinė nuotrauka, kuri, siekiant užtikrinti atstumų matavimų tikslumą, yra pakoreguota taip, kad būtų neutralizuotas dėl aukščio, posvyrio ir paviršiaus reljefo susidaręs nuokrypis
pagrindinis veiklos rezultatų rodiklis (PVRR)	kiekybinis matas, kuriuo parodoma, koku mastu veiklos rezultatai atitinka pagrindinius tikslus
papildoma perskirstomoji pajamų parama tvarumui didinti (CRISS)	papildoma tiesioginė išmoka, mokama už pirmuosius kelis reikalavimus atitinkančios žemės hektarus, kuriuos deklaravo ūkininkai, turintys teisę į bazinę pajamų paramą tvarumui didinti, siekiant pajamų paramą perskirstyti iš didesnių ūkių mažesniems ar vidutiniams ūkiams
papildomumas	principas, pagal kurį ES finansavimas nacionalines išlaidas turi papildyti, o ne jas pakeisti
parama biudžetui	tiesioginis ES pagalbos lėšų pervedimas į šalies partnerės nacionalinį išdą, laikantis tam tikrų sąlygų
Paramos priemonė nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE)	ES skolinimo schema, kuria remiamos darbo išsaugojimo priemonės, siekiant sumažinti nedarbą ir pajamų praradimą dėl COVID-19 pandemijos
<i>pari passu</i>	principas, pagal kurį, vykdant nemokumo procesą, neapsaugotiems kreditoriams likęs paskirstyti turtas paskirstomas proporcingai pagal kiekvienam kreditoriui mokėtiną skolą

Terminas	Paaiškinimas
partnerystės susitarimas	įgyvendinant ES išlaidų programą tarp Komisijos ir valstybės narės arba vienos ar daugiau ES nepriklausančių šalių sudaromas susitarimas, kuriame nustatomi, pavyzdžiui, strateginiai planai, investavimo prioritetai arba prekybos ar paramos vystymuisi teikimo sąlygos
pasidalijamasis valdymas	ES biudžeto lėšų panaudojimo metodas, kai, priešingai nei tiesioginio valdymo atveju, Komisija paveda tam tikras užduotis vykdyti valstybėms narėms, išlaikydama galutinę atsakomybę
patikimas finansų valdymas	išteklių valdymas pagal ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo principus
patikimumo intervalas	statistinis imties rezultatų tikslumo matas, naudojamas apskaičiuojant klaidų lygį
patikinimo dokumentų rinkinys	dokumentų rinkinys, kurį valstybė narė teikia Komisijai dėl ESI fondų ir kurį sudaro metinės ataskaitos, santrauka, kontrolės ataskaita, valdymo pareiškimas ir audito nuomonė
patikinimo pareiškimas	Komisijos generalinio direktoriaus metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas pareiškimas dėl ataskaitų išsamumo ir tikslumo, jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, vidaus kontrolės sistemų veikimo ir patikimo finansų valdymo principų laikymosi
patikinimo pareiškimas	Audito Rūmų metinėje ataskaitoje skelbiamas pareiškimas, kuriame Audito Rūmai pateikia savo audito nuomonės dėl ES ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų tvarkingumo
patikinimo užduotis	auditas, kurį atlikus pateikiama nuomonė dėl audito dalyko, pavyzdžiui, finansinių ataskaitų rinkinio patikimumo arba operacijų tvarkingumo

Terminas	Paaiškinimas
patikos fondas „Bêkou“	ES patikos fondas Centrinės Afrikos Respublikos stabilizavimui ir atstatymui remti
patikros vykdant stebėseną	palydovų duomenų naudojimas, siekiant reguliariai stebėti žemės ūkio veiklą ir nustatyti galimus atvejus, kai ūkininkai nesilaiko tiesioginių išmokų sistemos taisyklių
pažeidimas	ES (arba atitinkamų nacionalinių) taisyklių ar sutartinių įsipareigojimų nesilaikymas
pažeidimo nagrinėjimo procedūra	procedūra, kai Komisija imasi veiksmų prieš ES valstybę narę, kuri nevykdo savo įsipareigojimų pagal ES teisę
pereinamojo laikotarpio priemonė	priemonė, kuria užtikrinamas finansavimo tęstinumas pereinant iš vienos ES finansavimo sistemos į kitą
perkamoji galia	nustatytos pinigų sumos vertė, išreikšta prekių ir paslaugų kiekiu, kurį galima už tą sumą įsigyti
perkėlimas	nepanaudotų biudžeto asignavimų iškėlimas iš vieno finansinių metų į kitus, laikantis tam tikrų sąlygų
perkėlimas	pabėgėlių perkraustymas iš šalies, kurioje jie pateikė prieglobsčio prašymą, į kitą šalį, kuri sutiko juos priimti ir galiausiai suteikia jiems nuolatinį leidimą įsikurti
Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programa	programa, pagal kurią saugomos ir propaguojamos asmenų teisės bei vertybės ir skatinamas demokratinis dalyvavimas, visų pirma remiant nevyriausybines organizacijas
piniginio vieneto atranka (PVA)	statistinio imties sudarymo metodas, pagal kurį tikimybė pasirinkti konkrečią operaciją yra proporcinga operacijos dydžiui
plotų stebėjimo sistema (AMS)	technologija, skirta žemės ūkio veiklai sistemingai stebėti, sekti ir vertinti naudojantis palydovų duomenimis

Terminas	Paaiškinimas
porinė veikla	gebėjimų specializuotose srityse stiprinimo mechanizmas, pagal kurį šalies partnerės įstaiga gauna paramą iš analogiškos institucijos ES valstybėje narėje
potenciali kandidatė	šalis ar teritorija, kuri turi aiškią perspektyvą ateityje įstoti į ES, tačiau kuriai dar nesuteiktas kandidatės statusas
poveikio vertinimas	galimo (<i>ex ante</i>) arba faktinio (<i>ex post</i>) politikos iniciatyvos arba kitų veiksmų poveikio analizė
poveikis	užbaigto projekto ar programos ilgalaikiai padariniai, kurie gali būti socialiniai ir ekonominiai, aplinkos ar finansiniai
pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįsti nuosavi ištekliai	ES nuosavi ištekliai, kuriuos sudaro nustatyta kiekvienos valstybės narės surinkto PVM dalis (pareikalavimo tarifas)
pridėtinės vertės mokestis (PVM)	netiesioginis vartojimo mokestis, taikomas prekių gamybai bei platinimui ir paslaugų teikimui, kurį galiausiai moka galutinis vartotojas
Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF)	ES fondas, skirtas valstybių narių bendros prieglobsčio ir migracijos politikos plėtojimui remti, įskaitant migracijos valdymo gerinimo priemones
prieglobstis	apsauga, kurią valstybė suteikia kitos šalies asmenims, bėgantiems nuo persekiojimo arba didelio pavojaus
prieštaravimų procedūra	procedūra, kurios metu Komisija su tikrinama įstaiga ar padaliniu aptaria savo kontrolės patikrų rezultatus, siekdama užtikrinti, kad jie būtų tinkamai pagrįsti
priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas (SREP)	metinis didelių bankų, kuriuos tiesiogiai prižiūri ECB, rizikos vertinimas, didžiausią dėmesį skiriant šiems aspektams: verslo modeliui, vidaus valdymui, rizikai kapitalui ir rizikai likvidumui

Terminas	Paaiškinimas
principas, kad nė vieno kreditoriaus padėtis neturi būti blogesnė	principas, pagal kurį nė vienas kreditorius neturėtų patirti didesnių nuostolių, nei būtų patyręs tuo atveju, jei žlunganti finansų įstaiga būtų likviduota iškeliant įprastinę bankroto bylą, o ne taikant pertvarkymo procedūrą
prioritetinė kryptis	pagrindinis veiksmų programos tikslas, suskirstytas į vieną ar daugiau investavimo prioritetų
prioritetinė sritis	antrojo lygmens ES kaimo plėtros prioritetas
pritaikymo prie „Brexit’o“ rezervas	fondas, skirtas padėti Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES labiausiai paveiktoms valstybėms narėms, regionams ir pramonės šakoms šalinti neigiamus „Brexit’o“ padarinius
pritraukimas	ekonominis poveikis, kai didėjant valdžios sektoriaus išlaidoms didėja privačiojo sektoriaus investicijos ir stiprėja ekonomikos augimas
programa	priemonės, kuriomis įgyvendinami konkretūs ES politikos tikslai, paprastai vykdant bendrai finansuojamus projektus
programavimo laikotarpis	laikotarpis, per kurį planuojama ir įgyvendinama ES išlaidų programa
programos ataskaita	metinio biudžeto projekte Komisijos prašomų veiklos asignavimų kiekvienai išlaidų programai pagrindimas, remiantis ankstesnių metų įgyvendinimu, vertinamu pagal rodiklius
programos sąmata	šalies partnerės parengtas ir Europos Komisijos patvirtintas dokumentas, kuriame nustatyta, kokia bendradarbiavimo ar vystymo veikla turi būti įvykdyta ir kokie finansiniai, žmogiškieji ir materialiniai ištekliai yra būtini
programos šalys („Erasmus+“)	ES valstybės narės, Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija, Serbija, Šiaurės Makedonija ir Turkija

Terminas	Paaiškinimas
programos veiklos rezultatų ataskaita (PVRA)	metinės valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitos priedas, kuriame pateikiama visų ES išlaidų programų įgyvendinimo ir veiklos rezultatų apžvalga
programų institucijos	sanglaudos išlaidų srityje veikiančių vadovaujančiųjų, tvirtinančiųjų ir audito institucijų visuma
programų veiklos rezultatų apžvalga	metinės valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitos priedas, kuriame apibendrinamos visos programų ataskaitos, įskaitant pasirinktus programų rodiklius
PVM bazė (PVM apskaičiavimo bazė)	bendra prekių ir paslaugų, kurioms taikomas PVM, vertė
PVM išlyga	išlyga dėl valstybės narės PVM pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo
PVM pareikalavimo tarifas	kiekvienos valstybės narės PVM apskaičiavimo bazei taikomas procentinis dydis, naudojamas PVM pagrįstiems nuosaviems ištekliams apskaičiuoti
REACT-EU	priemonės „NextGenerationEU“ programa, pagal kurią esamoms sanglaudos politikos programoms teikiamas papildomas finansavimas, siekiant remti atsigavimą po krizės, kartu skatinant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką
reglamentas „Omnibus“	2018 m. peržiūrėtas Finansinis reglamentas, kuriuo keičiamos ir supaprastinamos ES finansinės taisyklės ir biudžeto valdymas
reikšmingos žalos nedarymo principas	principas, pagal kurį investicinės priemonės turėtų nedaryti labai žalingo poveikio aplinkai
reikšmingumo riba	lygis, kurį viršijus laikoma, kad audituotoje populiacijoje ar finansinių ataskaitų rinkinyje nustatytos klaidos turi įtakos tikslumui ir patikimumui

Terminas	Paaiškinimas
reprezentatyvusis klaidų lygis	statistinis klaidų lygio, darančio poveikį audito populiacijai, įvertis, pagrįstas reprezentatyviosios šios populiacijos operacijų imties testavimu
rezultatas	užbaigus projektą ar programą iš karto pasireiškiantis poveikis, pavyzdžiui, geresnis kursų dalyvių įsidarbinamumas ar geresnis susisiekimasis nutiesus naują kelią
rezultatyvumas	mastas, kuriuo vykdant veiklą pasiekama užsibrėžtų tikslų
rezultato rodiklis	išmatuojamas kintamasis, suteikiantis informacijos, pagal kurią galima įvertinti tiesioginį remiamų projektų poveikį tikslinei populiacijai
ribota viešųjų pirkimų procedūra	viešųjų pirkimų procedūra, kurioje gali dalyvauti tik atrinkti konkurso dalyviai
rinkos priemonė	žemės ūkio rinkose taikoma viešoji intervencinė priemonė, skirta kainų sumažėjimo padariniams ir struktūriniais sunkumais švelninti teikiant konkretiems sektoriams skirtą paramą (pavyzdžiui, vaisių ir daržovių, vyno sektoriams ar pieno tiekimui mokykloms)
Rio rodiklis	EBPO nustatytas rodiklis, skirtas įvertinti, kaip vykdant veiklą padedama siekti trijų JT Rio de Žaneiro konvencijų tikslų
rizika atliekant mokėjimą	Komisijos nustatytas geriausias konservatyvus per konkrečius metus patirtų išlaidų, kurios mokėjimo metu nebuvo teisėtos ir tvarkingos, sumos įvertis; dalį šių išlaidų ji tikisi nustatyti ir ištaisyti vėlesniais metais
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas („rescEU“)	sistema, kuria siekiama stiprinti ES ir jos valstybių narių veiklos koordinavimą ir bendradarbiavimą gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių prevencijos, pasirengimo joms ir reagavimo į jas srityje
Sąjungos muitinės kodeksas	pagrindinis ES muitų teisės aktas

Terminas	Paaiškinimas
Sąjungos veiksmai	Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo atveju tai projektas, kuriame dalyvauja kelios valstybės narės arba kuris yra ypač svarbus ES
sąlyginis metodas	Komisijos metodas, taikomas kelių paramos teikėjų projektams, kai ES įnašas yra sujungiamas su kitų paramos teikėjų lėšomis ir nėra priskiriamas konkrečioms išlaidų punktams. Laikoma, kad ES išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai yra įvykdyti, jei visų kitų paramos teikėjų įnašų pakanka visoms išlaidoms, kurios laikomos netinkamomis finansuoti pagal ES taisykles, padengti
Sanglaudos fondas (SF)	ES fondas, skirtas ekonominiams ir socialiniams skirtumams ES mažinti, finansuojant investicijas į aplinkos apsaugą ir transportą valstybėse narėse, kuriose bendrosios nacionalinės pajamos vienam gyventojui nesiekia 90 % ES vidurkio
sanglaudos šalis	ES valstybė narė, atitinkanti Sanglaudos fondo paramos skyrimo reikalavimus
Sanglaudos veiksmų dėl pabėgėlių Europoje (CARE) iniciatyva	greito finansavimo perskirstymo mechanizmas, kad valstybės narės ir regionai galėtų teikti skubią paramą nuo karo Ukrainoje bėgantiems asmenims
sąskaitų patvirtinimas	metinis procesas, kurio metu Komisija, atlikusi patikras, patvirtina įgyvendinančiųjų institucijų ir partnerių prašomas apmokėti sumas
saugoma jūrų teritorija	teisės aktu ar kitu būdu nustatyta teritorija, skirta biologinei įvairovei, gamtos ištekliams ir kultūros paveldo vietovėms apsaugoti ir išlaikyti
sąveikumas	sistemos gebėjimas palaikyti ryšį ir dirbti su kitomis sistemomis, be kita ko, keičiantis duomenimis

Terminas	Paaiškinimas
sertifikavimo įstaiga	žemės ūkio išlaidų srityje tai viešasis arba privatusis subjektas, valstybės narės paskirtas patvirtinti akredituotos mokėjimo agentūros metinių ataskaitų patikimumą bei jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą
siektina reikšmė	kiekybinis valstybės narės pažangos, padarytos įgyvendinant konkrečią ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytą reformą arba investiciją, matas
Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonė (SVVP)	Integruoto sienų valdymo fondo dalis, kurios lėšomis remiamas ES išorės sienų valdymas sudarant palankesnes sąlygas teisėtam keliavimui ir užkertant kelią migracijos ir saugumo rizikai
Skubios paramos priemonė (SPP)	Komisijos tiesiogiai valdoma finansinė priemonė, naudojama teikiant paramą Europos Sąjungoje didelės krizės ar nelaimės atveju
Solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervas (SEAR)	speciali ES priemonė, skirta reaguoti į ekstremaliąsias situacijas, susidariusias dėl didelių gaivalinių nelaimių, visuomenės sveikatos krizių ir ginkluotųjų konfliktų
speciali priemonė	priemonė, pagal kurią ES gali sutelkti papildomų lėšų reaguodama į nenumatytus įvykius, pavyzdžiui, krizes ir ekstremaliąsias situacijas
statistinis imties sudarymas	statistiškai pagrįstas imties sudarymo metodas, naudojamas atliekant audito testus, siekiant pateikti reprezentatyvius rezultatus
statistinis reprezentatyviosios imties sudarymas	statistinių metodų taikymas, siekiant sudaryti imtį, kuri atspindėtų populiacijos, iš kurios ji buvo sudaryta, ypatumus
strategija „Europa 2020“	2010 m. pradėta įgyvendinti ES dešimties metų strategija, kurios tikslas – skatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą

Terminas	Paaiškinimas
stratifikacija	imties sudarymo metodas, pagal kurį populiacija padalijama į mažesnius pogrupius (sluoksnius), turinčius bendrų ypatumų
subalansuojantys nuosavi ištekliai	papildomas pajamų šaltinis, skirtas ES biudžeto pajamoms ir išlaidoms subalansuoti
sukčiavimas	tyčinis ir neteisėtas apgaulės naudojimas siekiant įgyti materialinės naudos atimant iš kitos šalies turtą ar pinigus
suminė likutinė rizika	išlaidos, kurios programavimo laikotarpio pabaigoje, pritaikius visas taisomąsias priemones, išlieka netvarkingos
SUMMA	nuo 2025 m. pradžios veikianti nauja Komisijos finansų valdymo ir apskaitos sistema, pakeitusi ABAC sistemą
supaprastintas išlaidų apmokėjimas	dotacijos sumos nustatymo metodas, pagal kurį ji apskaičiuojama taikant tokius metodus kaip fiksuotieji vieneto įkainiai, finansavimas taikant fiksuotąją normą arba fiksuotosios sumos, o ne faktinės naudos gavėjo patirtas išlaidas
susietoji (pajamų) parama	metinė tiesioginė išmoka už reikalavimus atitinkantį gyvūną arba žemės hektarą, mokama ūkininkams konkrečiuose sektoriuose, siekiant įveikti sunkumus, kylančius dėl pastangų didinti konkurencingumą, tvarumą ar kokybę
susigrąžinimo nurodymas	dokumentas, kuriuo reikalaujama sumokėti mokėtiną sumą
susigrąžintinas PVM	PVM, kurį apmokestinamasis asmuo gali išskaičiuoti iš mokesčių administratoriui mokėtino PVM, nes jis šią sumą už savo įsigytas prekes ir paslaugas jau sumokėjo
susitarimas dėl įnašo	Komisijos ir kitos tarptautinės organizacijos sudarytas susitarimas dėl lėšų įgyvendinimo pagal netiesioginio valdymo principą

Terminas	Paaiškinimas
svertinis PVM tarifo vidurkis	procentinis dydis, iš kurio dalijamos valstybės narės bendros PVM pajamos siekiant nustatyti jos PVM apskaičiavimo bazę. Atsižvelgiama į visus valstybėje narėje taikomus PVM tarifus, kurių kiekvieno svoris nustatomas pagal atitinkamu tarifu apmokestinamų sandorių santykį su bendra apmokestinamų sandorių verte
šalis kandidatė	šalis, kurios paraišką dėl narystės ES oficialiai pripažino Europos Vadovų Taryba
Šaudmenų gamybos rėmimo aktas (ASAP)	ES reglamentas, kuriuo siekiama padidinti šaudmenų gamybos pajėgumus visoje ES
taisomoji geba	Komisijos priemonė, naudojama vertinant būsimų pataisų lygį
taisomojo biudžeto projektas	Komisijos pasiūlymas iš dalies pakeisti ES biudžetą jo vykdymo metu
Tarybos įgyvendinimo sprendimas	dokumentas, kuriuo Taryba, remdamasi Komisijos vertinimu, patvirtina valstybės narės ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą
tarpinė įstaiga	viešojo arba privačiojo sektoriaus įstaiga, administruojanti ES fondus vadovaujančiosios institucijos atsakomybe arba jos vardu
tarpinė reikšmė	kokybinis valstybės narės pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytą reformą arba investiciją, matas
tarpinis mokėjimas	mokėjimas pagal ES projektą ar programą, atliekamas naudos gavėjui pasiekus sutartyje arba dotacijos susitarime nurodytą tarpinę reikšmę
Tarptautinė jūrų tyrinėjimo taryba (ICES)	tarpyvyriausybinių jūrų mokslo organizacija, kuri siekia gilinti mokslinį supratimą apie jūrų ir vandenynų būklę bei tausų jų naudojimą ir dalytis įgytomis žiniomis

Terminas	Paaiškinimas
tarptautiniai audito standartai (TAS)	Tarptautinės buhalterijų federacijos paskelbti finansinio audito standartai
Tarptautinis termobranduolinis eksperimentinis reaktorius (ITER)	tarptautinis mokslinių tyrimų projektas, vykdomas ES ir kelių ES nepriklausančių šalių partnerystės pagrindu, siekiant parodyti viso masto branduolių sintezės energijos reaktoriaus mokslines ir technologines galimybes
tarpžinybinės konsultacijos	oficiali procedūra, pagal kurią Komisijos padalinys prašo kitų padalinių patarimų ar nuomonės dėl pasiūlymo
tausioji žvejyba	žvejybos praktika, kurią taikant neišeikvojami žuvų ištekliai ir kiek įmanoma labiau mažinamas poveikis aplinkai
techninė pagalba	finansinė parama, skirta padėti suinteresuotiesiems subjektams įgyvendinti ES finansuojamas programas ir projektus
teisė į išmoką	perduodamoji teisė, kurią turintis aktyvus ūkininkas gali gauti ES paramą, jeigu ją deklaruoja kartu su reikalavimus atitinkančiu žemės ūkio paskirties žemės plotu
Teisingos pertvarkos fondas (TPF)	ES fondas, kurio lėšomis remiamos bendruomenės ir regionai, kuriems perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos turėjo didžiausią finansinį poveikį
Teisingos pertvarkos mechanizmas (TPM)	ES priemonė, kuria skatinamas perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir remiamos bendruomenės ir regionai, kuriems pertvarka daro didžiausią finansinį poveikį
testavimas nepalankiausiomis sąlygomis	modeliavimas, skirtas įvertinti konkrečios finansų įstaigos gebėjimui susidoroti su įvairiais krizės scenarijais
tiesioginė pagalba (tiesioginė išmoka)	parama, daugiausia susijusi su plotu, tiesiogiai išmokama ūkininkams iš Europos žemės ūkio garantijų fondo

Terminas	Paaiškinimas
tiesioginės išlaidos	naudos gavėjo patirtos išlaidos, kurios yra konkrečiai susijusios su ES projektu ar veikla
tiesioginis patikrinimas	informacinio vizito metu atliekama patikra, apimanti tam tikrus valstybės narės bendrųjų nacionalinių pajamų duomenų rengimo aspektus
tiesioginis valdymas	tik Komisijos vykdomas ES fondo ar programos valdymas, priešingai nei pasidalijamojo valdymo ar netiesioginio valdymo atveju
tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI)	iš muitų ir cukraus mokesčių surinktos ES pajamos
transeuropinis tinklas (TEN)	tarptautinės transporto, energetikos ar telekomunikacijų infrastruktūros tinklas, sukurtas siekiant remti ir gerinti ES bendrosios rinkos veikimą sudarant palankesnes sąlygas laisvam asmenų, prekių ir paslaugų judėjimui
tvarkingumas (teisėtumas ir tvarkingumas)	operacijos arba veiklos atitiktis taikytinoms taisyklėms ir teisės aktams, taip pat bet kokiems sutartiniais įsipareigojimams mastas
tvirtinančioji institucija (TI)	įstaiga, valstybės narės paskirta tvirtinti išlaidų ataskaitų ir mokėjimo prašymų tikslumą ir atitiktį
Ukrainos rezervas	speciali ES priemonė, pagal kurią teikiama negrąžintina parama ir biudžeto garantijos, kurios gali būti naudojamos Ukrainos priemonei finansuoti
užbaigimas	finansinis atsiskaitymas už ES programą ar fondą, sumokant likutį valstybei narei ar kitai šaliai naudos gavėjai arba susigrąžinant joms išmokėtas lėšas
Užjūrio asociacijos sprendimas	sprendimas, kuriuo nustatoma ES ir jos užjūrio šalių bei teritorijų partnerystė siekiant remti jų tvarų vystymąsi ir skatinti ES vertybes ir standartus

Terminas	Paaiškinimas
užjūrio šalys ir teritorijos (UŠT)	šalys ir teritorijos, kurios nėra ES narės, tačiau yra konstituciškai susijusios su valstybe nare
vadovaujančioji institucija (VI)	nacionalinė, regioninė ar vietos (viešojo arba privačiojo sektoriaus) institucija, valstybės narės paskirta valdyti ES finansuojamą programą
valdymo ir kontrolės sistema	su ES išlaidų programomis susijusios kontrolės veiklos vykdymo struktūra
valstybės pagalba	tiesioginė arba netiesioginė valstybės parama įmonei ar organizacijai, suteikianti jai pranašumo prieš konkurentus
veiklos lėšų rezervas	Europos struktūrinių ir investicijų fondų išlaidoms skirta biudžeto suma, kuri neišmokama tol, kol nepasiekiamos tam tikros siektinos reikšmės
veiklos rezultatai	matas, kuriuo vertinama, koku mastu buvo pasiekti ES finansuojamo veiksmo, projekto ar programos tikslai ir ar lėšos panaudotos racionaliai
veiklos rezultatų patvirtinimo procedūra	procesas, kurį Komisija taiko tikrindama, ar valstybių narių deklaruotos BŽŪP strateginio plano išlaidos atitinka praneštus išdirbius. Po 2025 finansinių metų jis nebus taikomas
veiksmų programa (VP)	ES finansuojamų veiksmų, atitinkančių Komisijos ir atitinkamos valstybės narės partnerystės susitarime nustatytus prioritetus ir tikslus, įgyvendinimo programa
vertinimas pagal ramsčius	Komisijos atliekamas taisyklių ir procedūrų, kurias netiesioginio valdymo atveju taiko organizacijos partnerės, vertinimas, siekiant užtikrinti, kad ES finansiniai interesai būtų apsaugoti tokiu pat lygiu kaip ir tiesioginio valdymo atveju

Terminas	Paaiškinimas
Vidaus saugumo fondas (VSF)	ES fondas, kurio lėšomis remiamas policijos bendradarbiavimas ir nusikalstamumo prevencijos ir kovos su juo veiksmai
Vidaus saugumo fondo policijos priemonė (VSF policijos priemonė)	Vidaus saugumo fondo komponentas, kurio lėšomis 2014–2020 m. remtas saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo visoje ES valdymas. 2021–2027 m. minėtos veiklos finansavimas buvo tęsiamas iš Vidaus saugumo fondo, o ne iš atskiro jo komponento
Vidaus saugumo fondo sienų ir vizų priemonė (VSF sienų ir vizų priemonė)	Vidaus saugumo fondo komponentas, kurio lėšomis 2014–2020 m. remtas ES sienų valdymas. 2021–2027 m. jį pakeitė Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonė
vidutinės ir naujos šalys novatorės	valstybės narės, kurių įvertis Europos inovacijų diegimo rezultatų suvestinėje sudaro 70–100 % ES vidurkio (vidutinės šalys novatorės) arba mažiau nei 70 % ES vidurkio (naujos šalys novatorės)
vienas bendras auditas	kontrolės modelis, pagrįstas idėja, kad, siekiant efektyvumo, kiekvienas kontrolės lygmuo turėtų būti grindžiamas ankstesniu lygmeniu atliktu darbu, jeigu šis darbas yra patikimas ir tikslus
vienkartinės išmokos už plotus sistema (VIPS)	su plotu susijusių žemės ūkio išmokų sistema, kuri tam tikrose valstybėse narėse buvo taikoma pereinamuoju laikotarpiu. Ją pakeitė bazinė pajamų parama tvarumui didinti
viešieji pirkimai	viešosios įstaigos ar kitos institucijos vykdomas prekių, darbų ar paslaugų pirkimas
vykdomoji įstaiga	organizacija, kurią ribotam laikotarpiui įsteigė ir valdo Komisija, kad jos vardu ir atsakomybe atliktų konkrečias su ES programomis ar projektais susijusias užduotis

Terminas	Paaiškinimas
žalinimas	klimatei ir aplinkai naudingos žemės ūkio praktikos taikymas. Šis terminas taip pat dažnai vartojamas su juo susijusiai ES paramos schemai įvardyti
Žemės sklypų identifikavimo sistema (ŽSIS)	valstybės narės sukurta ir remiantis iš orlaivio ar iš kosmoso gautais ortofotografiniais vaizdais reguliariai atnaujinama žemės ūkio paskirties žemės duomenų bazė, naudojama teikiant tiesioginės paramos išmokas pagal bendrą žemės ūkio politiką ir atliekant ūkininkų paraiškų tinkamumo finansuoti patikras
žemės ūkio gamybos veiksnių pajamos	pajamos iš ūkininkavimo, suskirstytos pagal gamybos veiksnį (žemė, darbo jėga ir kapitalas)
Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komitetas (ŽMTEK)	Komisijos paskirta ekspertų grupė, padedanti įgyvendinti bendrą žuvininkystės politiką
žvejybos intensyvumas	žvejybos poveikis žuvų populiacijoms